

Piarres Gaxoaren Pasadizuak

Gaizki samar zebillen Piarres bolada artan; beti eskas, beti erixka... Orrengatik, oean zegoelako fama etxez-etxe barreatu zanean, iñor etzan geiegi arritu; bistan baitzan bere erbaltzea. Eta "Piarres gaxorik zegok" entzutean, askok esan zioten alkarri: "Oeratu bearra ez duk arrigarriena, orain arte orrek beeraka ikaragarri artan irautea baizik." Arrazoi zuten: iru urte artan beera ta beera, geroz eta aulago ta makalago ibiltzen zan gure Piarres errukigarria.

Oean zegoen ba eta zer eman zioten sendagarri? Ikusiko duzu, irakurle. Gerta zaite.

Asi zan leenbizi Kepa bere laguna Piarres'en eritasuna sendatze-kotan. Eta bertsoak egiten ari zan jai ta aste, bertso illunak alegia, bertso zirrargarriak, entzuleen biotza estutu ta erdiratu egiten duten oietakoak... "Ai, Piarres biotzekoa! Gaxorik zu, nere gaztetango adiskide ori", eta abar. Eta orrela, kantari, bein eta berriz azaltzen zuen Piarres gizajoaren zorigaitza.

Baña, noski, geroz ta okerrago zijoan Piarres...

Jakin zuen Mattin'ek ere Piarres'en eritasunaren berri. Eta arek ere, ikustez bakarrik ezagutu arren, aurkitu zuen beste sendabide arrigarri bat.

Iñork ere nola asmatu zuen etzekiela, asi zan toki guzietan esaten Piarres'ek etika zuela, ots, birikak zituela eri. Eta orrelako eta orrelako erremedioak zegozkiola. Eta agindu bat eman zion Piarres'i, au esanaz: "Piarres: Ik enauk ni ezagutzen. Baña zeatz zekiat nik zer dukan. Etikaz ago i, ez dudarik izan." Eta, ondoren, "au ta au ta au egin bear duk" esan zion.

Eta egin ere zuen Piarres'ek, Mattin'ek esan bezelaxe. Baña argatik ere etzan sendatu. Aitzitik, okerrago jarri zala esan dezakegu.

Piarres'ek bazituen etsaiak ere. Eta auetako batek, Rikardo zeritzanak, jakin zuen Piarres gaxorik zegoela. Eta poztu egin zan. Ez poztu bakarrik; kontsejuak eta iritziak ematen asi baitzitzaion. Eta esan zion: "Ik minbizia duk. Jai duk edozertan saiatzea. Ireak egin

dik.” Eta errikideai esaten zien: “Onekin etzegok ezer egiterik. Au ba ziak. Obe diagu, ortaz, eortzeta dotore bat gertatu, andikiak eta puntuzkoak artara deituaz; eta utz dezagun Piarres pakean iltzera.”

Eta askok aintzakotzat artu zuten Rikardo'ren iritzia.

Eta, bitartean, geroz eta okerrago zijoan Piarres gizajoa...

Eta bazegoen erri artan mariñel famatu bat, Mari, itsasoko gorabeeratan oso jakintsua. Eta joan zan Piarres'en etxera. Eta gaxoari begiratu arin bat emanik, au esan zuen: “Onek eztik ezer, buruan ezpada. Tema bat sartu zaiok oni kaskoan, seta uts bat. Sendatzeko ibiltzea komeni zaiok. Oean etzanda segitzen ba du, kitto.”

Sekulako ibillaldiak egin zituen Piarres'ek, eta... ainbat okerrago. Erruz ematen zioten jaten, baña alperrik. Egurastu, ondo jan, obeto edan. Dana alperrik. Piarres'en temak etziran Mari'k uste bezin azkar itzaltzen.

Joan zitzaion orduan Joxe. Eta, gauzaren arrigarria: Piarres zegoen gelara sartu bearrean, aldamenekora joan zan. Eta atea maratillaz itxirik, barruan gelditu zan ordu batzuek; eta ateratzean, goratik esan zuan poza zeriola: “Badakit, badakit zer duen. Ezueria du, ezueria, ezueria!” Eta Piarres'en gelan sartu zan, eta galderak egiten asi zitzaion. Ondo xamar bide zijoazen gauzak. Baña bapatean, kiñu bat egin zuen Kepa'k, eta muzindu egin zan; zearo aserretu geroxeago, eta azkeneko, sartzean baño goragotik esan zuen: “Au gaizki dago. Zuk olako ta olako siñaleak eta aieruak izan bearko zenituzke ezueria izateko. Eta, alarik ere, ez dakusazkit. Nik aldameneko gelan, alabaña, ori ikusi dut neure burua aztertuaz: ezueria duzula. Ots, zeuk ikusiko. Ezueria duzu zuk. Bost ajola neri, ortaz, zure sintomak eta zure esanak. Zuk ezueria duzu!”

Gaizkiago jarri zan Piarres, esan bearrik ez dago.

Ez ori bakarrik. Istillu ikaragarriak sortzen ziran erri artan Piarres'en eritasuna zala-ta. Sesio zaratatsuak, kolpatzeak, eztabaida eroak, eguneroko gertaera ziran. Jendea, gañera, bere iritzietan finkatu zan, tematu zan. Eta batzuk “ezueri-zale” ziran, eta beste batzuek berriz “etika-zale”. Baña norafiokoak!

Mikaztu egin zan jendea, izugarri samindu arte. Erri artan etzegoen gorrotoa besterik. Aaztu ere ziran, nere ustez, Piarres gizajoz. Iñor etzebillen Piarres'en alde. Danak, au bai, alkarren kontra.

Eta au gogorra zan, itsusi eta atsekabea batez ere. Ots pakeak egin bear ziran. “Gozaiturri”k zion bezela etzan zer asarreturik: leia guziak onak ziran. Bere itzak berak erabilliz “bide asko dira gure Piarres indartzeko, eta ez gaitezen orren ertsiak izan gure iritzietan. Joera guziak, borndate onez lanegin ezkeru, Piarres jasozteko onak izango dira.”

Eta Piarres geroz ta okerrago, noski... Ikustekoa zan bere bizi-

moldea. Egun batean asko jaten zuen, urrengoan ezer ez; gaur oean, biar mendizale; asteazkenean legatza, ostegunean barur... Gizajoa.

Gauzak ortan zeudela, lau miriku jakintsuk jakin zuten Piarres'en ondikoa. Eta orrengana etorrira, zalaparta bizia arkitu zuten: "Onek ezueria dik... onek etika dik... au burutik egiña zegok, besterik ez... obe likek au ta ura egin balu..." Ura bai liskarra. Eta dalako "Goza-iturri" arek bein eta berriz: "Ez gaitezen orren ertsiak izan gure iritzietan. Joera guziak, borondate onez lanegin ezkeru, Piarres jasotzeko onak izango dira..."

Aien ikara. Zigor bana artu zuten lau atxeterrak, eta besterik gabe, asi ziran jo ta autsi, ziotelarik: "Alde emendik, eruok. Zerok gaizkitu dezute gaxo au, ez eritasunak. Zeron astakeria da bere oña-zeen kakoa." Eta egiñaletan bota zituzten etxe artatik.

Eta atea itxita, asi ziran laurak gaxoaren eritasuna aztertzen: Odol-ikertze, gorputz guziko erradiografia, elektrokardiograma, elektroentzefalograma, gernu-ikertze... Nik dakita? Amaika galdera egin zioten bere aurtzaroz eta gaztaroz, eta orrela, mia ta ikus, iru egun pasa zituzten.

Eta, onatx jakingarriena: norik bere aldetik datoak ikertuta, laurak berbera erabaki zuten: "Gibela du eri Piarres'ek. Ez da orren gauza larria. Zestua'ra joatea dauka." Eritasun berbera arkitu zuten laurak, bai; eta erremedio berbera: Zestua'ra joatea.

Zestua'ra joan zan ba, Piarres, eta onduz zijoan leenengo egune-tik beretik.

TXILLARDEGI

